

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри

підприємництва і торгівлі

Протокол № 19 від «20» червня 2017

Зав. кафедри

 О.Є. Бавико

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

Кількість кредитів ECTS 6

Розробник:

к.е.н., старший викладач кафедри
підприємництва і торгівлі Роженко О.В.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Вибіркова
Семестр	3
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні/ семінарські, годин	30
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	120
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	8
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - формування у студентів - майбутніх фахівців з економіки і управління - системи теоретичних і практичних знань про категорії, поняття, механізми розвитку і регулювання соціально-трудових відносин в Україні на всіх рівнях, забезпечення ефективної зайнятості населення, оптимізації і використання трудових ресурсів, формування колективу працівників підприємства, підвищення ефективності і продуктивності праці і її оплати тощо

Завдання - оволодіння студентами базовими знаннями з питань сутності економіки праці та соціально - трудових відносин на макро- і мікрорівні; набуття вмінь використовувати здобуті знання з метою підвищення їх адаптивності до сучасних умов ринку праці; формування навичок наукового аналізу соціально - трудових процесів на всіх рівнях, викликати у них інтерес до наукових досліджень у цій сфері; сформувати доцільне ставлення студентів до власного трудового потенціалу, вміння нарощувати й ефективно використовувати свій людський капітал, забезпечувати власну конкурентоспроможність на ринку праці, усвідомлено досягати реалізації своїх інтересів у соціально - трудових відносинах; оволодіння навичками розробки плану з праці та вмінь планувати основні трудові показники

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Економіка праці і соціально-трудові відносини у сучасній українській економіці					
Тема 1. Предмет та задачі курсу «Економіка праці і соціально-трудові відносини»	9	2	1		6
Тема 2. Праця, як основа життєдіяльності людини і суспільства	9	2	1		6
Тема 3. Зайнятість населення і безробіття	18	4	2		12
Тема 4 Соціально-трудові відносини в ринковій економіці	12	2	2		8
Разом за змістовим модулем 1	48	10	6		32
Змістовий модуль 2. Трудові ресурси і їх формування на макро- і мікрорівнях					
Тема 5 Населення – ресурси для трудової діяльності	18	4	2		12
Тема 6 Ринок праці – сучасний фактор формування робочої сили підприємства	18	4	2		12
Тема 7 Формування і планування персоналу підприємства	18	2	4		12
Разом за змістовим модулем 2	54	10	8		36
Змістовий модуль:					
Тема 8 Організація праці на підприємстві	12	2	2		8
Тема 9 Нормування праці	18	2	4		12
Тема 10 Ефективність і продуктивність праці	18	2	4		12
Тема 11 Мотивація праці	12	2	2		8
Тема 12 Заробітна плата і її державне регулювання	18	2	4		12
Разом за змістовим модулем 3	78	10	16		52
Усього годин	180	30	30		120

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінар - розгорнута бесіда Предмет та задачі курсу «Економіка праці і соціально-трудові відносини»	1
2	Семінар-дискусія Історичні етапи виникнення науки про працю. Зв'язок економіки праці з іншими науками. Праця, як основа життєдіяльності людини і суспільства	1
3	Семінар запитань і відповідей Зайнятість населення і безробіття	2
4	Семінар-дискусія Соціально-трудові відносини в ринковій економіці	2
5	Семінар запитань і відповідей Населення – ресурси для трудової діяльності	2

6	Семінар з виконанням практичних вправ Ринок праці – сучасний фактор формування робочої сили Формування і планування персоналу підприємства	2
7	Семінар з виконанням практичних вправ Формування і планування персоналу підприємства	4
8	Семінар – дискусія Наукова організація праці та її складові елементи. Нормування праці.	2
9	Семінар з виконанням практичних вправ Нормування праці	4
10	Семінар з виконанням практичних вправ Ефективність і продуктивність праці	4
11	Семінар запитань і відповідей Мотивація праці	2
12	Семінар з виконанням практичних вправ Заробітна плата і її державне регулювання	4

5. Індивідуальні завдання

- 1 Огляд періодичної і монографічної наукової літератури
- 2 Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою
- 3 Добір статистичної інформації за результатами звітів торгівлі
- 4 Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Економіка праці і соціально-трудова відносинами у сучасній українській економіці			
Семинар - розгорнута бесіда Предмет та задачі курсу «Економіка праці і соціально-трудова відносинами»	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семинар-дискусія Історичні етапи виникнення науки про працю. Зв'язок економіки праці з іншими науками. Праця, як основа життєдіяльності людини і суспільства	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семинар запитань і відповідей Зайнятість населення і безробіття	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семинар-дискусія Соціально-трудова відносинами в ринковій економіці	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Разом за змістовим модулем 1	32		
Змістовий модуль 2. Трудові ресурси і їх формування на макро- і мікрорівнях			
Семинар запитань і відповідей Населення – ресурси для трудової діяльності	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семинар з виконанням практичних вправ Ринок праці – сучасний фактор формування робочої сили Формування і планування персоналу підприємства	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді, виконання практичних вправ
Семинар з виконанням практичних вправ Формування і планування персоналу підприємства	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді, виконання практичних вправ
Разом за змістовим модулем 2	36		
Змістовий модуль 3. Організація праці на підприємстві і їх стимулювання			

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Семинар – дискусія Наукова організація праці та її складові елементи. Нормування праці.	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семинар з виконанням практичних вправ Нормування праці	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді, виконання практичних вправ
Семинар з виконанням практичних вправ Ефективність і продуктивність праці	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді, виконання практичних вправ
Семинар запитань і відповідей Мотивація праці	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді
Семинар з виконанням практичних вправ Заробітна плата і її державне регулювання	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді.	Індивідуальне опитування, презентація доповіді, виконання практичних вправ
Разом за змістовим модулем 3	52		

7. Результати навчання

1	Розуміння сутності економіки праці та соціально - трудових відносин на макро- і мікрорівні
2	Уміння використовувати здобуті знання з метою підвищення їх адаптивності до сучасних умов ринку праці
3	Уміння здійснювати всебічний аналіз соціально - трудових процесів на всіх рівнях
4	Уміння ефективно використовувати свій людський капітал, забезпечувати власну конкурентоспроможність на ринку праці, усвідомлено досягати реалізації своїх інтересів у соціально - трудових відносинах
5	Розуміння методологічних підходів до розробки плану з праці та вмінь планувати основні трудові показники

8. Форми навчання

Лекції, семінарські (практичні) заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, есе, самостійно опрацювання додаткових питань за рекомендованою літературою)

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, екзамен

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1			1			1
Тема 2	1		1			2
Тема 3	1		1	1		3
Тема 4	1		1			2
Разом змістовий модуль 1	3		4	1	3	11
Змістовий модуль 2						
Тема 5	1		1	1		3
Тема 6	1	2	1	1		5
Тема 7	1	2	1			4
Разом змістовий модуль 2	3	4	3	2	3	15
Змістовий модуль 3						
Тема 8	1		1	1		3
Тема 9	1	2	1			4
Тема 10	1	2	1			4
Тема 11	1		1	1		3
Тема 12	1	2	1			4

Разом змістовий модуль 3	5	6	5	2	3	21
Разом модуль 1	11	10	12	5	12	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Електронний конспект лекцій
- 2 Методичні рекомендації для вивчення дисципліни
- 3 Комплекти індивідуальних завдань
- 4 Навчальна та наукова література, нормативні документи

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Буряк П.Ю. Економіка праці й соціально-трудова відносина: Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів. / П.Ю. Буряк, Б.А. Карпінський, М.І. Григорєва. – К.: ЦНЛ, 2004. – 440 с.
- 2 Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посібник / О.М. Полянський, У.С. Расулова. – Донецьк, ДонНУЕТ, 2013 – 611 с.
- 3 Кодекс законів о труде Украины: научно-практ. Комментарий / Под ред. И.Н. Пахомова. – Изд. 3-е, доп. и перераб. – Х.: Одиссей, 2003. – 864 с.
- 4 Кодекс законів про працю України. Закон України про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів). – Х.: «Одиссей», 2006. – 160 с.
- 5 Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручни . – К.: Знання, 2006. – 535 с.
- 6 Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 559 с.
- 7 Дзюба С.Г. Экономика труда и социально-трудовые отношения: Учеб. пособ. для вузов / Под ред. Ф.Е. Поклонского; ДонНТУ. – Д.: ООО «Юго-Восток», 2003. – 552 с.
- 8 Єсіпова Н.І. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н.І. Єсіпова– К.: Кондор, 2004. – 432 с.
- 9 Карпіщенко О.І. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закл/ О.І.Карпіщенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 264 с.
- 10 Мерзляк А.В., Михайлов Е.П., Карецький М.Х., Михайлова Г.О. Економіка праці і соціально-трудова відносина: Навч. посібник / Під ред. проф. Е.П.Михайлова. – К.: Центр навч. лит-ри, 2005. – 340 с.
- 11 Панжар Е.А. Экономика труда и социально-трудовые отношения (электронный ресурс): конспект лекций для студ.заоч.и дневн. формы обуч. экон. спец./ Е.А.Панжар, В.О.Протопопова, Н.Г.Романенко – Д.: ДонДУЕТ, 2006. -41 с.
- 12 Пещенко І.Н. Економіка праці та соціально-трудова відносина. Навч. Посібник / І.Н.Пещенко. – Львів: Магнолія, 2009.-342 с.

Допоміжна

- 13 Багрова І.В. Нормування праці: Навч.посіб.для студ.вищ.навч.закл. / І.В. Багрова. – К.: Центр навч.літ., 2003. – 212 с.
- 14 Воронко О. Державна кадрова політика України: її формування та принципи // Вісник УАДУ. – 1999. - № 4. – С. 60-68.
- 15 Генкин Б.М. Экономика и социология труда: Учебник для вузов. – М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА. – М., 1999. – 384 с.
- 16 Законодавство України про працю: Збірник нормат.-прав. актів. – К.: Вид-во «Истина», 2005. – 344 с.
- 17 Геєць В. Соціогуманітарні складові перспектив переходу до соціально орієнтованої економіки України // Економіка України. – 2010. - №6, С. 47-54.
- 18 Гореев Б.Д. и др. Особенности политики занятости в переходный период // Проблемы прогнозирования. – 1998. - № 5. – С. 52-62.
- 19 Дзюба С.Г. Нормування праці: Навч.посіб. – Д., 2004. – 133 с.
- 20 Декларация и программа действий Всемирной встречи на высшем уровне в интересах социального развития // Человек и работа. – 1996. - № 2-3. – С.62-63.

- 21 Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство: Навч. посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 200 с.
- 22 Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
- 23 Калина А.В. Економіка праці: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2004. – 272 с.
- 24 Корнилова Е.В. Экономика труда и социально-трудовые отношения: Тесты и задания для самост. работы студ. экон. спец. днев. и заоч. форм обучения. – Д.: ДонДУЕТ, 2004. – 31 с.
- 25 Лібанова Е.М. Ринок праці: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2003. – 224 с.
- 26 Масхма М.Б. Економіка праці: Посіб. для розв'язування задач. – К., 2002. – 63 с.
- 27 Мірошніченко О.В. Розвиток соціально-трудового партнерства в Україні: методологія, методика, аналіз, напрямки вдосконалення. – К.: РВПС України, УІСД: ТОВ «ПРИНТ-ЕКСПРЕС», 2003. – 187 с.
- 28 Осовий Г.В. Соціальне управління і профспілковий рух // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2002. - № 1. – С. 7-18.
- 29 Рошин С.Ю. Экономика труда (экономическая теория труда): учеб. пособие для вузов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 400 с.
- 30 Садеков А.А., Корнілова О.В. Ефективність матеріального стимулювання праці в торгівлі: Монографія. – Д.: Дон дует, 2003. – 234 с.
- 31 Труд и социальное развитие: Словарь / Е.В.Белкин и др.; гл. ред. Е.С.Строев. – М.: ИНФРА-М, 2001. – 266 с.
- 32 Чернов В.І. Нормування праці: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2000. – 148 с.
- 33 Фаріон І.Д., Жук Л.І. Економіка праці та соціально-трудова відносина: організація, облік, аналіз, контроль: навч. посібник / За ред. І.Д. Фаріона. – Т.: Економічна думка, 2003. – 616 с.
- 34 Экономика труда: Учебник / Под ред. проф. П.Э. Шлендера и проф. Ю.П.Кокина. – М.: Юрист, 2003. – 592 с.

Інформаційні ресурси

- 35 Закон України Про зайнятість населення { Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, N 14, ст.170 } [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/803-12>
- 36 Державна служба статистики України [Електронний ресурс]/Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 37 Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2005: затверджений наказом Держкомспоживстандарту України від 26 грудня 2005 р. № 375 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua/ua/info/classproff/1-0.html#prfs1/>
- 38 Про зайнятість населення: закон України від 01 березня 1991р. № 803-XI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi? nreg=803-12>
- 39 Про колективні договори і угоди”: закон України від 01 липня 1993р. № 3356-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi? nreg=3356-12>
- 40 Про мінімальний споживчий бюджет: Закон України від 03 липня 1991р. № 1284-XXI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi? nreg=1284-12>
- 41 Про межу малозабезпеченості: закон України від 4 жовтня 1994р. № 190/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi? nreg=190%2F94-%E2%F0>